

Tjänsteställe, handläggare
Regionkansliet, Rickard Simonsson

Datum
2023-05-05

Beteckning
Uppdragsdirektiv
Dnr: 23RS5009

Uppdragsdirektiv; Översyn krav och kvalitetsbok Hälsoval

Regionstyrelsen beslutade i mars 2023 i samband med reviderad verksamhetsplan för 2023 att genomföra en översyn av krav och kvalitetsbok för hälsoval (KoK-boken).

Bakgrund och nuläge

2009 beslutade riksdagen att införa ett obligatoriskt vårdval för primärvård. Lagen om valfrihetssystem, LOV, (2008:962) reglerar frågan för regionerna. I korthet innebär detta att det ska finnas ett vårdvalssystem/hälsovalssystem som ger patienter rätt att välja mellan olika vårdgivare i primärvården och att alla vårdgivare som uppfyller de krav som regionerna ställt upp får etablera sig och driva primärvård med offentlig ersättning. Det är varje region som reglerar krav och ersättning till vårdgivarna.

Landstingsfullmäktige beslutade i november 2009 om de övergripande principerna för Hälsoval i Örebro län, se underlag. Landstingsstyrelsen beslutade i december 2009 om den första krav och kvalitetsboken, se underlag.

I landstingsfullmäktiges beslut reglerades bl a övergripande vad som ska ingå i Hälsoval och vad som ska hanteras utanför. Det som inte ingår i Hälsoval ska hanteras i egen regi med tillgång för länets alla patienter. Vidare fastslog landstingsfullmäktige övergripande hur den ekonomiska ersättningen för uppdraget ska se ut i termer av fast, rörlig och målrelaterad ersättning. Landstingsfullmäktige uppdrog till att landstingsstyrelsen att hantera förfrågningsunderlaget (KoK-boken) inom ramen för övergripande principer.

Landstingsstyrelsen och senare regionstyrelsen har hanterat detta genom årliga beslut. Varje år har inneburit anpassningar med utgångspunkt från politiska viljeinriktningar, lagstiftningsförändringar och andra omvärldsförändringar. 2019-2020 genomfördes en större genomlysning av KoK-boken, se underlag.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 10 00
Organisationsnummer: 232100-0164

Inom Region Örebro läns hälsovalssystem finns (maj 2023) 29 vårdcentraler varav 24 offentliga och 5 privata. Två offentliga vårdcentraler har verksamhet på två platser (Kumla och Freja vårdcentraler). Det finns minst en vårdcentral i varje kommun. I Lindesberg, Karlskoga, Örebro och Hallsbergs kommuner finns fler. Region Örebro län är i enlighet med fullmäktiges övergripande beslut ansvarig för primärvårdsverksamhet som ska komma alla länets patienter tillgodo oavsett listningsvårdcentral. Utöver primärvårdsverksamhet inom ramen för Lov-lagstiftning finns i länet åtta praktiserande allmänläkare och 25 fysioterapeuter/sjukgymnaster inom ramen för nationella taxan eller lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättningen för fysioterapi¹.

Hälso och sjukvårdsnämnden är för närvarande vårdgivare för all primärvård som ges i Region Örebro läns regi. Övriga aktörer inom LOV och annan lagstiftning utgör den enskilda vårdgivare. Regionstyrelsen är ansvarig för ackreditering och skötsel av densamma inom LOV lagstiftningen. Regionstyrelsen är även ansvarig för ekonomisk ersättning till vårdgivare enligt annan lagstiftning.

Sedan Hälsovals införande har antalet listade patienter ökat med 10 % från 279 000 invånare till 308 000 invånare. Länet största vårdcentral Kumla har 22800 listade patienter och den minsta Pålsboda har 2500 listade patienter. Sedan starten har Olaus-Petri vårdcentral ökat från 14 700 till 21 500 listade patienter eller 46 %. Pålsboda vårdcentral har minskat från 4100 till 2500 listade patienter eller 39 %, se underlag.

Regionstyrelsen budget avseende primärvård för 2023 uppgår till 1 849 mnkr varav 1 257 mnkr för Kok-bok, 281 mnkr läkemedel och 114 mnkr gemensamma uppdrag och 90 mnkr för ST/AT, se underlag.

Omvärldsförändringar

Sedan LOV lagstiftningen trädde i kraft så har förutsättningarna förändrats. Nya politiska viljeinriktningar och ekonomiska satsningar har gjorts. Nya medicinska, tekniska och digitala kunskaper och förutsättningar har kommit. Ny nationell styrning av hälso och sjukvård genom bla lagstiftning och mer eller mindre tvingande överenskommelser mellan staten och SKR, ändrade befolkningsmässiga förutsättningar för länet som helhet och för enskilda vårdcentraler, förändrade

¹ Lagstiftningen har varit ”stängt” för nyetablering sedan 1995. Däremot har det sedan 2009 varit möjligt att sälja en befintlig etablering. Den årliga ersättningen inom den nationella taxan fastställs i överenskommelser mellan SKR, Sveriges Läkarförbund och Fysioterapeuterna. Överenskommelsen godkänns av regeringskansliet. Regionerna har sedan att följa detta. Kostnaden 2022 var totalt 35 mnkr varav 26 mnkr för fysioterapeuter och 9 mnkr för läkare.

kompetensförsörjningsmöjligheter och ändrade ekonomiska förutsättningar. Nya krav från invånare och patienter. Region Örebro län har hanterat detta genom årliga mindre revideringar i KoK boken. En större översyn genomfördes under åren 2019-2020.

Fokusområden och frågeställningar för översynen att belysa

Översynen ska belysa hur KoK-boken kan utvecklas för att stödja utveckling och genomförande av;

- Tillgänglig, jämlik och patientsäker primärvård i hela länet
- Nära vård
- Digitalisering
- Kompetensförsörjning
- Ny lagstiftning, kunskapsstöd och överenskommelser
- Varierat utbud av vårdgivare

Översynen ska beslysa hur KoK-boken kan utvecklas i syfte att stödja ovan med avseende på;

- Omfattning och innehåll
- Ersättningsmodell, verksamhetsmål och listning

Översynen ska bedrivas i ett jämförande perspektiv där andra regioners system ska användas som referenser. Översynen ska lämna konsekvensbeskrivningar av förslag innehållande, men inte uteslutande, genomförandebeskrivning, tidsplan och process.

Underlag

- Gällande krav och kvalitetsbok
- Utredning-revidering av krav och kvalitetsboken i syfte att utrymme för fler utförare 2019
- Tilläggsutredningar 2020, BHV, MHV, främja digital kontakt och kontinuitet, läkarinsatser Säbo
- Landstingsfullmäktiges beslut att inrätta Hälsoval i Örebro län, 2009
- Landstingsstyrelsens beslut och krav och kvalitetsbok, 2009
- Antal listade
- Ekonomi primärvård

Avgränsning

Översynen ska inte lägga förslag som har att göra med vårdgivarens ansvar för verksamheten såsom organisation, budgetkontroll, arbetsmiljö och lokaler. Översynen kan dock lägga förslag som innebär krav på en vårdgivare som kan kopplas till organisation ovan tex medverkan i olika gemensamma verksamhetsfunktioner om det främjar en samlad effektivitet för primärvården i länet. I översynen och dess förslagsställande ingår inte bedömningar om den samlade budgetramen som ställs till förfogande för fördelning inom KoK-boken eller därtill knutna primärvårdsverksamheter. Vid oklarheter om gränsdragningar om uppdragets avgränsning stäms detta av med regiondirektör med löpande rapporter till arbetsutskottet.

Organisering

Regionstyrelsens arbetsutskott utgör politisk styrning av översynen. Regiondirektören är uppdragsgivare och Chef för hälso och sjukvårdsstaben leder arbetet genom en styrgrupp och referensgrupper. I arbetet används en intern och en extern utredare som arbetar tillsammans. Chef hälso och sjukvårdsstaben ansvarar för styrgruppens sammansättning övrig organisering och dess omfattning. Organisering ske så att arbetet kan bedrivas resurseffektivt med beaktande av medverkan och insyn från aktuella intressenter.

Ekonomi

Arbetet ska i huvudsak bedrivas med interna resurser. Ingen intern ekonomisk omfördelning för deltagande i arbetet ska ske. Regionkansliet står för ersättningsanspråk från anlitad extern utredare. Ingen annan ersättning utgår för deltagande i övrig organisering.

Tidplan och rapportering

Arbetet ska löpande rapporteras till regionstyrelsens arbetsutskott och ska bedrivas i syfte att regionstyrelsen ska kunna använda förslag från översynen i krav och kvalitetsbok för 2024. Slutrapport, som kan komma att innebära förändringar i fullmäktiges övergripande beslut, ska i så fall kunna beslutas av regionfullmäktige under våren 2024.